

Information till allmänheten i Mjölby och Boxholms kommun avseende sprängningar i bergtäkter.

Verksamhetsutövare:
NCC Industry AB

Hulterstad 7:1 - 5-8 ggr/år

Spellinge 2:22 – 2-5 ggr/år

Bleckenstad 1:5 – 2-3 ggr/år

Enligt 14 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Innehåll

Bakgrund.....	3
Kontaktuppgifter.....	3
Verksamhet och farliga ämnen.....	3
Risker vid verksamheten	4
Varning vid sprängning	4
Hur varnas du och vad ska du göra vid olycka	4
Tillsyn av verksamheten	5
Ytterligare information	6

Bakgrund

NCC Industry AB bedriver sådan verksamhet vid 3 bergtäkter att den omfattas av kravet om informera allmänheten om de risker som finns i verksamheten enligt Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, fortsättningsvis kallad Sevesolagen. I Sevesolagen kan en verksamhet kopplas till två olika kravnivåer beroende på vilken mängd kemikalier som hanteras. x bergtäkt omfattas av den lägre kravnivån.

Kontaktuppgifter

Verksamhetsutövare	NCC Industry AB
Adress	NCC Industry AB Box 4022 195 04 Rosersberg
Fastighet	
Kontaktperson	Martin Berntsson-Zetterholm
Telefon	076-136 97 28
E-post	martin.zetterholm@ncc.se

Verksamhet och farliga ämnen

I bergtäkter tillverkas olika typer av stenmaterial främst för vägar, men även tillverkning av ballast till asfalt, betong eller järnväg kan förekomma. Normalt sker det sprängning i täkterna ca 2-8 ggr/år. Vid dessa sprängningar laddas det normalt med ca 6-12 ton sprängämne och maximalt med 20 ton.

Vid bergtäkten kan explosiva ämnen, oxiderande ämnen och brandfarliga ämnen förekomma. Explosiva ämnen förekommer främst i form av borrhål laddade med bulkemulsion som har explosiva egenskaper först i samband med injekteringen i borrhålen. Explosiva ämnen förekommer även i form av patronerade sprängämnen och sprängkapslar.

Övriga farliga ämnen utgörs av dieselloja för drift av maskiner samt små mängder spillolja.

Vanligen går det drygt en månad mellan sprängningarna och därmed tillfällen när farliga ämnen förekommer. Dessa förekommer då endast under en kort tid för att inte finnas kvar när sprängningen är avslutad. Då det endast är det patronerade sprängmedlet i botten på ett borrhål som kan orsaka en okontrollerad explosion så kommer explosionen att begränsas till verksamhetsområdet.

Alla kemiska produkter som används i verksamheten förvaras i godkända invallade kärl och väderskyddade.

Platsen för verksamheten är vald så att inga boende skall utsättas för vare sig onormalt buller, vibrationer, stenkast, damm, trafik eller andra störningar.

Risker vid verksamheten

I och med att förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor reviderades och trädde i kraft den 1 juni 2015 med tillhörande föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor började bergtäkter där mer än 10 ton sprängämne används vid en sprängning att omfattas av Sevesolagstiftningen. Verksamheten är således densamma som innan och riskerna har inte ökat, men nu ställs krav på att riskerna skall analyseras i syfte att förebygga och begränsa följderna av eventuella allvarliga kemikalieolyckor vid verksamheten. Då kravet är relativt nytt har ingen fullständig analys av verksamhetens risker genomförts enligt de krav som anges i lagstiftningen.

En olycka i samband med laddning och sprängning då sprängmedlet är aktiverat kan leda till en **oavsiktlig kraftig explosion**. Vid en sådan oavsiktlig detonering kan stötvåg och stenkast orsaka personskador och materiella skador inom ett stort avstånd från platsen för sprängning. Risken för explosion har bedömts som liten eftersom de olika beståndsdelarna i sprängämnet blandas strax innan sprängning och att det mellan sprängtillfällena inte hanteras någon explosiv vara på området. Täktena och dess omedelbara närhet utryms innan varje sprängning.

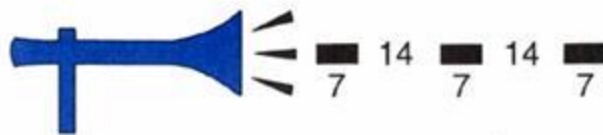
Ett **läckage av sprängämne/petroleumprodukt** i samband med transport eller hantering av produkter vid laddning och sprängning kan orsaka negativa följder på mark och ytvatten på grund av sprängmedlens höga innehåll av kväve. Exempelvis kan ett utsläpp i recipienten (bäck eller dike) direkt skada vattenlevande organismer samt bidra till övergödning.

Varning vid sprängning

- Brytningsområdet kommer under brytningstiden, att vara tydligt utmärkt i terrängen.
- Före sprängning, kommer alla som bor inom 1 km från täkten att få information om sprängning.

Hur varnas du och vad ska du göra vid olycka.

Om en olyckshändelse skulle inträffa kommer räddningstjänsten att larmas. Räddningsarbetet på plats leds av räddningsledaren, som till sin hjälp har personal och experter från företaget. Om olyckshändelsen bedöms vara så pass allvarlig att boende i omgivningen riskerar att påverkas, kan räddningstjänsten komma att använda varnings- och informationssystemet "Viktigt meddelande till allmänheten" (VMA). Systemet består dels av meddelande i radio och TV, dels av sirener för utomhusvarning. Det kan även kombineras med ett textat varningsmeddelande (SMS) till de telefoner som är registrerade i det drabbade området. Systemet är till för att snabbt kunna nå ett stort antal människor i ett utsatt område.



Viktigt meddelande till allmänheten. Under minst 2 minuter ljuder en 7 sekunders signal omväxlande med 14 sekunders tystnad.

Om du hör signalen agera enligt följande:

- Gå inomhus
- Stäng fönster, dörrar och ventilation
- Lyssna på Sveriges radio P4 för mer information
- Du kan även få information via TV och på SVT-text sidan 599

När faran är över skall signalen ”faran över” sändas. Faran Över signaleras med en 30-40 sekunder lång signal. Sirenerna för utomhusvarning provas första helgfria måndagen i mars, juni, september och december kl. 15.00.

Tillsyn av verksamheten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, är central samordnande myndighet för sevesoregverket. Tillsynen av verksamheten utförs av Länsstyrelsen. Vid tillsynsförfarandet deltar företrädare för kommunens miljö- och hälsoskyddskenhet och räddningstjänsten. För vidare information kring detta, besök Länsstyrelsen Östergötlands hemsida <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>.

Utöver tillsynen som utförs av länsstyrelsen avseende verksamhetens arbete med att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor kan Räddningstjänsten utföra tillsyn utifrån lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO. Enligt LSO skall ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller anläggningar i skäligen omfattning ha utrustning för brandsläckning och för livräddning vid brand eller annan olycka. Vidare ska ägare eller nyttjanderättshavare vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

För verksamheter där en olycka bedöms kunna orsaka allvarliga skador på människor eller miljö, så kallad farlig verksamhet, finns en särskild paragraf, 2 kap. 4 §, som ställer mer långtgående krav på verksamhetens förmåga att hindra eller begränsa sådana olyckor. Exempelvis kan krav på beredskap i form av personal eller egendom ställas utifrån denna paragraf. Samtliga verksamheter som omfattas av Sevesolagen skall enligt föreskrifter även bedömas som farlig verksamhet enligt tidigare nämnd paragraf.

Räddningstjänsten kan även göra tillsyn enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, LBE, som omfattar den som hanterar denna typ av varor. Lagen ställer krav på att verksamhetsutövaren

- vidtar de aktsamhetsmått som krävs för en säker hantering,
- utreder de risker som finns i den omfattning som krävs för en säker hantering,
- har den kompetens som krävs för en säker hantering ,
- uppför de byggnader/anläggningar/anordningar som används för hanteringen på ett sätt som krävs för en säker hantering och
- ser till att varorna i övrigt hanteras såsom krävs för en säker hantering.

Vidare ställs krav utifrån LBE att den som hanterar en viss, fastställd, mängd brandfarlig eller explosiv vara skall ha tillstånd för det. Sådana tillstånd utfärdas av kommunen och i Mjölby-Boxholms kommun är det räddningstjänsten som hanterar denna myndighetsutövning.

Ytterligare information

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap – <http://www.msb.se>

Länsstyrelsen Östergötland – <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>

Räddningstjänsten